

سیره شهدا و ایثارگران انقلاب اسلامی

جلد ۶

«قانون پذیری و اجرای قانون»

تألیف:

دکتر فاطمه بداعی - دکتر محمد علی حجازی

تهران ۹۴

فهرست مطالب

مقدمه: ۹

فصل اول:

چرایی اطاعت از قانون و ارتقاء قانون پذیری در سیره شهدا و ایثارگران انقلاب اسلامی

- ۱-۱- قانون چیست؟ ۱۸
- ۲-۱- چرا قانون را اجرا می کنیم؟ اجرای قانون تکلیف شرعی و عقلی .. ۴۳
- ۳-۱- چگونه قانون گرایی را بهبود بخشیم؟ ویژگی های فردی لازم برای تقویت قانون پذیری ۶۵
- ۱-۳-۱- آراستگی ظاهری ۶۷
- ۲-۳-۱- نظافت و پاکیزگی ۸۰
- ۳-۳-۱- رعایت نوبت و صف ۹۱
- ۴-۳-۱- تربیت افراد منظم ۹۷
- ۵-۳-۱- وقت شناسی ۱۰۹
- ۶-۳-۱- برنامه ریزی ۱۱۹
- ۷-۳-۱- مسئولیت پذیری ۱۳۲

فصل دوم:

مصادیق قانون پذیری در سیره شهدا و ایثارگران

- ۱-۲- اطاعت از قانون ۱۶۱
- ۲-۲- اعمال قانون به جای اعمال قدرت ۱۷۰
- ۳-۲- تبعیت از دستورات قانونی مافوق ۱۸۶
- ۴-۲- احترام به مامور قانون ۲۰۴
- ۵-۲- حفظ جان و نفوس مردم ۲۱۱
- ۶-۲- حفظ اموال عمومی و بیت‌المال ۲۱۸
- ۷-۲- رعایت حدود دستورات قانونی ۲۲۱
- ۸-۲- رعایت طبقه بندی اخبار و اطلاعات ۲۲۷
- ۹-۲- اجرای یکسان قانون در برابر همگان ۲۳۰
- ۱۰-۲- رعایت قوانین و مقررات رانندگی ۲۵۳
- ۱۱-۲- تنبیه در برابر تخلفات قانونی ۲۵۶
- ۱۲-۲- رعایت نظم و انضباط جنگی ۲۷۸

فصل سوم:

تثبیت قانون گرایی (آسیب زدایی از اجرای قانون)

- ۱-۳- اخلاق نیکو در اجرای قانون ۲۹۴
- ۲-۳- حاکمیت قانون به جای روابط (توصیه ناپذیری) ۳۰۴
- ۳-۳- رعایت حقوق متهمین و مجرمین و اسرا ۳۱۶
- ۴-۳- تشویق در اجرای قانون ۳۲۲
- ۵-۳- فقدان خجالت و تعارف و ملاحظه در اجرای قانون ۳۳۰
- ۶-۳- صدور دستورات قابل اجرا ۳۳۹
- و این روایت ادامه دارد ۳۶۰

مقدمه:

قانون ثمره و یکی از نمادهای جامعه مبتنی بر مردم سالاری دینی است. قانون، وسیله‌ای برای جلوگیری از سلطه طلبی و اعمال سلیقه‌های شخصی است. در دنیای معاصر کنترل قدرت سیاسی و حفظ منافع عمومی و رفع تضاحم بین خواست‌ها و حقوق آحاد مردم به وسیله قانون به عمل می‌آید. تبعیت از قانون نشانه تربیت درست و بهنگام در جامعه پذیری اشخاص است. قانون، مهار خود محوری، تنگ نظری، دیکتاتوری و سلطه طلبی است. قانون می‌تواند میانجی مقتدری بین قوای سه‌گانه باشد مادام که بازیچه اقتدار سیاسی نشده و از ضوابط تخصصی قانونگذاری عدول نشود. مبارزان سیاسی زیادی در دنیا برای حاکمیت قانون به جای هرج و مرج طلبی یا غوغا سالاری یا حکومت‌های فرد سالاری یا نظامی‌گری یا قدرت مطلقه پادشاهان تبعید و شکنجه یا کشته شده‌اند. هرچند قوانین بشر

نوشته سرشار از نقایص و ایرادات و کاستی‌ها است ولی به هر حال از آن جهت که محصول خرد بشری، تجارب نسل‌های متعدد انسان‌هاست بهتر از تصمیمات فردی و اعمال سلاقی شخصی است.

بی‌هیچ تردیدی قوانین مبتنی بر وحی و شریعت از آن جهت که منطبق با فطرت بشر و از سوی قادر و متعال و بی‌نیاز و خالق و عالم به انسان است برترین قوانین است. این قوانین ناشی از منفعت خواهی فرد یا گروه نیست زیرا خداوند متعال صمد و کمال مطلق است. این قوانین زودگذر و متغیر نیست زیرا بر فطرت یگانه بشر استوار است. مقتضیات زمان و مکان وجود معلم و مفسر قوانین الهی را می‌طلبد. پیامبر خاتم صلوات‌الله‌علیه و ائمه معصومین علیهم‌السلام همان مدرسان و شارحان شریعت و احکام آن هستند که گره‌گشا و بیانگر تکالیف جامعه انسانی می‌شوند. تفاوت این رهبران الهی با سایر حاکمان تبعیت کامل بلکه اتم ایشان از قوانین الهی است برای آنان هیچ حق و تویی برای استکاف از احکام نیست بلکه وظایف و تکالیف سخت‌تر را عهده‌دار هستند. در عصر غیبت کبری که بشر از نعمت وجود حجت ظاهری و هدایت تشریعی امام معصوم مهدی موعود بی‌بهره است، بشر به رجوع به نائبان عام امام که همان راویان احادیث ایشان که تقوای پیشه و مخالف هواها و تمایلات نفسانی می‌باشند، هدایت شده‌اند. این توصیفات که از بیان امام علیه‌السلام روایت شده است نشان می‌دهد حاکمیت قانون الهی نیز به وجود عاملان به احکام از خود رسته و به خدا پیوسته نیازمند است. اجرای قانون خوب به مجریان پاکدامن و خداترس و متقی وابسته است و این تفاوت بسیار مهمی است که در سایر نظام‌های حکومتی تدبیر نگردیده است.

به دلیل وجود مجریان منفعت طلب و تشنه قدرت و بی اعتقاد است که اجرای قوانین بشر نوشته نیز با چالش جدی روبه‌رو است و دنیای معاصر با وجود ده‌ها وصدها فقره و عنوان قانون با تهدید مداوم قانون شکنی مواجه است. تمامی قوانین بین‌المللی که حاصل تلاش اندیشمندان زیادی در حوزه حقوق بین‌الملل است با پیش‌بینی حق وتو و استنکاف از اجرای قانون فاقد ضمانت اجرا گردیده است و بشر را از تحقق عدالت در عرصه جهانی ناامید کرده است. هرچند این حق وتو نیز مبتنی بر همین قوانین برقرار گردیده است. و با کمال تاسف در این گونه موارد است که قصه قانون‌دانان قانون شکن پا به عرصه وجود می‌گذارد.

هرگاه قانون‌نویسان یا قانون‌دانان یا داوران برای منفعت خود یا حزب خود یا کشور خود عدالت را فراموش کردند و امتیازات قانونی برقرار نمودند، آنگاه علاوه بر مجریان ظالم، قانون‌سازان دیکتاتور مانع تقنین عادلانه و اجرای عادلانه و همگانی قانون فراهم می‌شود.

امروز در اغلب کشورهای دنیا در دوران حسرت بشر برای داشتن قانون و رهایی از هرج و مرج و خودکامگی بسر نمی‌بریم بلکه جهان در عطش وضع قوانین عادلانه و مجریان عادل و خداترس می‌سوزد.

امروز معضل پیش روی حقوق‌دانان و قانون‌نویسان دلسوز، آسیب شناسی قوانین متورم، انبوه، متراکم، متروک ناکار آمد و ناتوان از حل و فصل و کاهش خصومات دشمنی، کینه و تفرقه در میان ابناء بشر است. این مطالعه ترویجی - تبلیغی درصدد ارزیابی همه موضوع فوق نیست، اما همه روشنفکران آزادیخواه را به بازخوانی تاریخ و سرنوشت و آینده قانون در جهان دعوت می‌کند شاید از این رهگذر زندگی بشر به مدار طبیعی و

انسانی خود باز گردد.

این جلد از سیره‌شناسی شهدا و ایثارگران انقلاب اسل می‌را به بررسی قانون‌پذیری و تقید ایشان به اجرای قانون اختصاص داده‌ایم. با این هدف که دریابیم نگاه آنان درباره قانون چیست و چرا به اجرای قانون پای بند بودند؟ اگر قانون‌پذیری لازمه گسست ناپذیر زندگی اجتماعی است، چگونه می‌توان به اجرای قانون متعهد ماند و از آن تخطی نکرد؟ اصولاً چه ویژگی‌های فردی و شخصیتی در شهدا و ایثارگران وجود داشت که آن‌ها را تابع قوانین قرار می‌داد؟ در حقیقت از این منظر می‌خواهیم بدانیم چگونه فرزندان و معلمین و جوانان می‌توانند با تاسی به این الگوهای بی‌بدیل خصلت تبعیت از قانون را در خود رشد داده و در جامعه اجرای قانون را بهبود بخشند؟ این سوالات در فصل اول این پژوهش بررسی شده است. سپس به ذکر نمونه‌های متعدد مصادیق عملی اجرای قانون در فعل، رفتار و وصایای ایشان پرداخته و دیدگان خوانندگان محترم را خاطرات نسل اسطوره‌ها گرما و حرارت داده‌ایم. این یادگارها فصل دوم این اثر را به خود اختصاص داده است.

فصل سوم این مطالعه؛ درباره این اندیشه است که عوامل قانون‌گریزی و دلسردی از تبعیت قانون را مورد توجه قرار داده و سپس روش شهدا و ایثارگران انقلاب اسلامی را در برابر این آسیب‌ها و مدیریت و کنترل قانون‌گریزی به نمایش بگذارد. امید است این مطالعه بتواند تلنگری بر پیکر جامعه باشد که قانون‌پذیری را رونق داده و در تربیت جوانان خود این خصیصه ضروری برای زندگی اجتماعی را پرورش دهد.

در این مقدمه بر خود فرض می‌دانیم از اثر و تالیف ارزشمندی که به نام

نظم و قانون گرایی در سیره شهدا که توسط مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت به چاپ رسیده است^۱ تقدیر نموده و از اجازه‌ای که بابت بهره‌برداری کامل از آن داده شد سپاس‌گزاری نماییم. افزودن طبقه‌بندی، فهرست گذاری، بررسی موضوعی و کارشناسی آن اثر و بررسی سخنرانی‌های و نطق‌های شهدای نماینده مجلس شورای اسلامی که مهمترین وظیفه آنان حاکمیت قانون و قانون‌گذاری خوب بوده است، در این مطالعه دنبال گردیده است. نمایندگان شهید در دوره اول و دوم مجلس شورای اسلامی در برابر جریانات سیاسی ایستادند که قصد براندازی کشور و بازگشت دیکتاتوری و فردگرایی و جدایی از مبانی دینی را داشت لذا حق این است که آنان را شهدای راه حاکمیت قانون تلقی کنیم. همچنان که دولت مردانی که همسو با اندیشه‌های امام و در برابر افکار انحرافی همراه با مجلس شورای اسلامی ایستادگی کردند و از ملامت سرزنشگران نهراسیدند باید شهیدان حوزه اجرای قانون دانسته شوند. قضات و کارکنان قضایی نیز که برای صدور احکام عادلانه به دست عوامل ضدانقلاب و تبهکاران حرفه‌ای یا به دستور اجانب کشته شدند نیز به حق حاکمان قانونی و شهیدان عرصه تقنین و اجرای قانون می‌باشند. امیداست این اثر موافق طبع و اشتیاق برانگیز مخاطبان قرار گیرد و اگر این کتاب سبب جلب رضایت حق تعالی و شهدا و ایثارگران و برکات معنوی بود، آرزویمان این است که بتواند سبک زندگی جوانان ایرانی را به سوی قانون‌مداری، قانون‌پذیری و اجرای قوانین سوق دهد.

۱. چاپ اول، مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت (۱۳۹۰) نظم و قانون گرایی در سیره ی شهدای دفاع